

Kuntarakennelausunto

7.3.2013

Valtiovarainministeriö

Kuntarakennelakilausunto

Ammattiosaamisen kehittämissyhdistys AMKE ry (jäljempänä AMKE) esittää lausuntonaan kuntarakenneasiassa seuraavaa.

AMKE on valtakunnallinen ammatillisen koulutuksen järjestäjien kattojärjestö. Jäsenistössämme opiskelee noin 95 % ammatillisen peruskoulutuksen ja noin 80 % ammatillisen aikuiskoulutuksen opiskelijoista. Jäsenistössä ovat edustettuina eri organisaatiomuodot eli 9 kuntaa, 33 kuntayhtymää, 14 osakeyhtiötä, 17 säätiötä ja 8 yhdistystä ammatillisen koulutuksen järjestäjinä. Päätökset erityyppisistä organisaatiovalinnoista on tehty kunnallisten ja yksityisten omistajatahojen toimesta. Ammatillisten koulutuspalveluiden vaikuttavuuden ja laadun kannalta on perusteltua jatkaa edelleen paikallisesti ja alueellisesti päätettävillä organisaatoratkaisuilla.

Monimuotoinen – omistajien päätöksillä perustettu - ammatillisen koulutuksen järjestäjaverkko tulee ehdottomasti olla lähtökohtana ammatillisessa koulutuksessa.

Ammatillisen koulutuksen päämääränä ovat sekä yhteiskunnan että työelämän tarpeet. Asiakaslähtöisyys sisältyy koulutustehtävään ammatillisessa koulutuksessa. Työelämän ennakoitujen tarpeet ja opiskelijoiden koulutuskysyntä tulee yhteen sovittaa niin nuorten ammatillisessa peruskoulutuksessa kuin työelämässä jo toimivien aikuisten osaamisen kehittämisessäkin.

Ammatillisen koulutuksen työelämälähtöisten tarpeiden määrittelyssä yhteistyö työelämän edustajien kanssa on mitä tärkeintä. Tämä edellyttää joustavaa päätöksentekoa ja dynaamista johtajuutta koulutuksen järjestämisessä ja palvelutuotannossa.

Ammatillinen koulutus vaikuttaa yli kuntarajojen suurimpienkin kaupunkien kohdalla. Opiskelijoita hakeutuu ja sijoittuu valmistumisensa jälkeen laajasti eri osiin maataamme. Tyypillistä on, että ammatillisen koulutuksen järjestäjällä on opiskelijoita 50-100 eri kunnasta, lisäksi pääkaupunkiseudulla ja erityisopetuksessa opiskelijoita tulee 100-200 eri kunnassa.

Ylikunnallinen toiminta-alue tulee huomioida ammatillisen koulutuksen toimintamalleissa, palveluiden ohjauksessa ja rahoituksessa. Yksikään koulutuksen järjestäjä ei palvele vain yhden kunnan asukkaita tai toiminimiä.

Valtiolla tuleekin olla nykyistä suurempi osuus ammatillisen koulutuksen rahoituksesta.

AMKE katsoo, että valtionosuudet on jatkossakin maksettava suoraan ammatillisen ja lukiokoulutuksen järjestäjille (=koulutuspalvelun tuottajille). Peruseriaatteet lukion ja ammatillisen peruskoulutuksen rahoituksessa:

1. Valtionosuusrahoituksen perusteena lukio- ja ammatillisessa koulutuksessa on koulutuspalveluiden tuottaminen.
2. Rahoitus kohtelee yhteneväisesti eri organisaatiomuotoja (kunta, kuntayhtymä, osakeyhtiö, säätiö tai yhdistys).

Ammattiosaamisen kehittämissyhdistys AMKE ry

Sörnäistenkatu 1 | 00580 HELSINKI | etunimi.sukunimi@amke.fi | www.amke.fi

3. Toisen asteen koulutuksessa ei kouluteta vain oman kunnan asukkaita, vaan esim. ammatillisessa koulutuksessa on tyypillistä, että opiskelijoita tulee 50-100 eri kunnasta (erityisopetuksessa yli sadasta kunnasta).
4. Opiskelijoiden vapaa hakeutuminen lukioon ja ammatilliseen koulutukseen on myös koulutuksen laadun kulmakivi – valinnan mahdollisuus hakeuduttaessa tulee säilyttää.
5. Kunnista ei tule tehdä ammatillisen ja lukiokoulutuksen rahoituksen väliportaita (jos siis rahoitus lähtisi kiertämään opiskelijoiden kotikuntien kautta eli yhden putken malli).
6. Rahoituksen määrä ei lisäännä yhden putken mallissa, vaan uhkana on, että rahoitus hajautuessaan vähenee ja nuorisotakuun toteuttaminenkin tosiasiallisesti vaarantuu.
7. Yhden putken mallissa myös peruskunta lukio- tai ammatillisen koulutuksen tuottajana jää ahdinkoon, jos opiskelijan kotikunta ei jatka säädösperusteista yksikköhintaa 100%:sti eteenpäin koulutuksen järjestäjälle.
8. Yhden putken malli lisää rahoitusjärjestelmän hallinnointityötä ja kustannuksia.
9. Yhteiskunnan ja työelämän tarpeet ovat lukio- ja ammatillisen koulutuksen ydinasiaa. Ne edellyttävät osin myös yksilöityjä ja kalliita koulutusohjelmia ammatillisessa koulutuksessa. Näidenkin koulutusten rahoitus tulee jatkaa järkevällä tasolla, olla ennakoitavissa ja vakaata.
10. Valtion rahoitusosuutta lukio- ja ammatillisessa peruskoulutuksessa on perusteltua lisätä (nyt 42% yksikköhinnasta tulee valtiolta ja 58 % kunnilta yhteisenä) koulutuksen vaikutusalueen laajuuden perusteella (opiskelijoiden hakeutuminen ja sijoittuminen koulutuksen jälkeen). Samalla kuntien rahoitusosuus-% yksikköhinnasta siis vähenee.
11. Ammattikorkeakoulutusta ja muiden koulutusasteiden rahoitusta ei myöskään tule asettaa vastakkain koskien kuntaosuuden poistoa ammattikorkeakoulujen rahoituksesta.
12. Valtakunnallisten järjestöjen (EK, SAK, STTK, YRITTÄJÄT, OAJ, AMKE, SAKKI, OSKU ja Lukiolaisten Liitto) kannanotot (liite) rahoitusasiaan on otettava vakavasti eli rahoitusta on kehitettävä nykyisen koulutuspalvelun tuottajille maksettavan rahoitusmallin pohjalta, ei kotikuntien kautta väliportaana kierrättäen.

AMKE korostaa ammattiosaajien saatavuuden merkitystä koko yhteiskunnan menestymisen kannalta. Ammatillisen koulutuksen tehtävänä on vastata työelämän ennakoituihin tarpeisiin, tukea aluekehitystä sekä osaltaan vähentää syrjäytymiskehitystä koulutuksen keinoin sekä nuorilla että aikuisilla.

Ammatillisen koulutuksen päätöksenteon, johtamisen ja organisoinnin tulee tukea ja edistää koulutuksen tavoitteita. Toimintaedellytyksiä vastata koulutukselle asetettuihin haasteisiin ei pidä vaarantaa.

Johan Hakala
Toiminnanjohtaja, AMKE ry

Liite Järjestöjen kannanotto toisen asteen koulutuksen rahoitusmallista

Ammattiosaamisen kehittämissyhdistys AMKE ry

Sörnäistenkatu 1 | 00580 HELSINKI | etunimi.sukunimi@amke.fi | www.amke.fi

Valtionosuudet on jatkossakin myönnettävä suoraan ammatillisen ja lukiokoulutuksen järjestäjille

Allekirjoittaneet järjestöt vaativat, että toisen asteen koulutuksen valtionosuudet myönnetään jatkossakin koulutuksen järjestäjille, ei kunnille.

Selvitysmies **Arno Miettisen** tänään julkistetussa ehdotuksessa toisen asteen koulutuksen valtionosuusrahoitus on jätetty auki ja asia esitetään selvitettäväksi. Yhtenä vaihtoehtona selvityshenkilö ehdottaa toisen asteen koulutuksen rahoitusjärjestelmän siirtämistä ns. yhden putken valtionosuusjärjestelmään.

Järjestöt muistuttavat, että nykyisen hallitusohjelman mukaan ammatillisen peruskoulutuksen ja lukiokoulutuksen rahoitus myönnetään ja maksetaan jatkossakin suoraan koulutuspalveluiden tuottajille eli koulutuksen järjestäjille. Kunnista ei pidä rakentaa toisen asteen koulutuksen valtionosuusrahoituksen väliportaita eikä koulutuksen järjestäjän organisaatiomuoto – kunta, kuntayhtymä, osakeyhtiö, säätiö tai yhdistys – saa vaikuttaa rahoitukseen.

Valtionosuuksien myöntäminen suoraan koulutuksen järjestäjille helpottaa rahoituksen ennakoitavuutta ja edistää työelämän ja opiskelijoiden koulutustarpeisiin vastaamista. Se mahdollistaa myös tuloksellisen toiminnan palkitsemisen.

Järjestöt pelkäävät, että valtionosuuksia kanavoiminen kuntien kautta voisi rajoittaa opiskelijoiden valinnanmahdollisuuksia. Tällä olisi haitallisia vaikutuksia toisen asteen koulutuksen laatuun, kun koulutusyksiköt eivät enää pystyisi vapaasti kilpailemaan opiskelijoista.

Suomen kilpailukyky ja yhteiskunnan hyvinvointi ovat vahvasti sidoksissa osaamiseen. Yritykset ja julkinen sektori tarvitsevat osaavaa työvoimaa. Toisen asteen koulutuksella on myös yli kuntarajojen ulottuvia elinkeinopoliittisia vaikutuksia ja sillä on tärkeä rooli nuorisotakuun onnistumisessa. Koulutuksen rahoituksen tulee tukea näitä päämääriä.

Ammattikorkeakoulutusta ja muiden koulutusasteiden rahoitusta ei myöskään tule asettaa vastakkain.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK

kehittämisohtaja Saana Siekkinen, puh. 040 834 5030

Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry

toiminnanjohtaja Johan Hahkala, puh. 050 66 745

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

asiantuntija Mirja Hannula, puh. 040 500 2506

Opetusalan ammattijärjestö OAJ

koulutusjohtaja Heljä Misukka, puh. 050 528 6682

Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto – SAKKI ry

puheenjohtaja Aleksej Fedotov, puh. 040 961 8847

Toimihenkilökeskusjärjestö STTK

koulutuspoliittinen asiantuntija Mikko Heinikoski, puh. 040 564 7001

Suomen Lukiolaisten Liitto

puheenjohtaja Daniel Sazonov, puh. 045 129 6812

Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU

puheenjohtaja Nina Huovinen, puh 040 702 9863

Suomen Yrittäjät

johtaja Martti Pallari, puh. 0500 812 577

Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry